

Els mots i tu

A propòsit de 'Tendal',
de Sebastià Perelló.

Sebastià Perelló ho ha tornat a fer: amb *Tendal* (Lleonard Muntaner, 2021) ha fet una voltera sensacional a l'explícit i, si no ha expulsat l'evidència d'allò que vol dir ("vull dir la llum del sol en la paret (...) / l'obsinació d'una boca / que no diu res i ho diu tot / la tendresa just quan s'espesseix, / la pell insòlita dels fets / on fan trauc i crosta el temps i els mots"), sí que l'ha situat, com a mínim, entre parèntesis. La claredat, que no és que no hi sigui, s'interromp una estona, es ruixa d'obstacles, s'embolica de boira i es deixa a l'espera. Se suspèn. Se la deixa jugar a camuflar-se. Se la fa recular per deixar que retorni, triomfal i precària, com un personatge masegat per la inclemència dels dies, amb la roba estripada i els cabells embullats, amb la franquesa elegant i la sinceritat invencible.

Tal vegada aquest sigui un camí per no dinamitar el desafiament i el convit —punxegut i feliç— a la comprensió, per no bloquejar les preguntes de qui té el llibre a les mans i per deixar que el lector esdevingui un personatge que es mou, que pot permetre's el luxe de topar amb la incertesa i de trescar en la penombra, que surt a pescar i a esdevenir diferent amb cada pàgina nova —i no el receptor passiu d'una experiència viscuda o d'una emoció per transmetre. Potser del que es tracta és d'un altre exercici de desaparició (l'any 2000 va publicar un llibre de narracions que duia aquest nom), d'un intent d'escapar-se per no ser visible del tot, d'una maniobra per col·locar-se entremig, a la frontera i a l'ombra, vist i no vist. "Je suis là mais absent", que diu Corbière. O això era i no era, que diu, diferent i semblant, la rondalla.

Que el significat dels cinquanta poemes de què es conforma aquest llibre no sigui accessible d'entrada ni de manera immediata no vol dir, tanmateix, que el poeta s'hagi replegat només cap endins

BLANCA LLUM
VIDAL

ni que hagi emprès un soliloqui impenetrable i altiu ni que li hagi agafat la fal·lera de ser intel·ligible i d'anar embolicant la troca només perquè sí, pel gust d'encriptar-se i d'enrampar-se tot sol. Ho diu ell mateix: "el poema no és fossa de secrets. / Neda-hi i no guardis la roba. / A la pell nua dels noms, s'hi tatua / la set i la fam que t'encalcen".

La de Perelló no és, doncs, una poesia de l'ocultació ni del misteri impossible. Ni es barren les portes ni es pretén alçar un mur entre aquell que llegeix i aquell que va escriure. És una poesia, això sí, que demana obertament d'entrar-hi sense prevenció ni excessiva prudència. Cal, crec, gosar poder els nervis per tractar amb una poesia de forat i buidor, de necessitat i desig, de poques coses, de matèria esquistada, de vers sobre el vers, de nus que s'estreny. Potser per això Perelló ens col·loca en un lloc que no és fix —convocant Jabès— i ens demana paciència —invocant Melville. Perquè la seva és una poesia que, si exigeix, és perquè sembla néixer de la consciència d'una exigència afuada: "ha d'anar buit si vol arribar / on els mots

no li rentaran la cara, / ni li faran el llit", allà on els mots no seran la troballa que prepara el terreny per quedar-s'hi tranquil ni per deixar de burxar-se, sinó un pretext per seguir creant en tensió permanent i per seguir escrivint com qui tibat la corda entre la concreció i el silenci, entre la contundència que saber que allò que et mou és una "talent escarpada / de voler dir les coses pel seu nom" i el convenciment que "escriure ja és això: / caure per l'espina / d'allò que no té nom".

Si al tendal, ja se sap, un cop de vent i ja és a terra, diria que el tendal de Perelló són els mots (no és debades que en la majoria dels poemes hi apareix la paraula *mot*) i que aquest llibre és una extensa reflexió sobre la mena de relació que té amb l'escriptura —o que voldria tenir-hi.

Sense ells, sense la protecció dels mots que fan tela a certa distància de terra, quedem abandonats a la intempèrie del sol que t'esclafa o de la pluja que et nega. Són uns mots, els seus, que vénen de gairell i espadats, que són rosegats pel celistre, que esdevenen el pergami ressec i la segona pell, que s'arriben a la veu que espina, que congriuen la nafra que desclou els sentits, que mai no diuen la mateixa aigua i que saben inventar-se l'estridentència del gris.

Però diria que *Tendal* no és només una filigrana meditativa sobre el mot *mot*. També és una endreça, un enfilall de poemes dirigits tots cap a *tu* —una altra paraula que impera amb compulsió i amb delit: "saber desorientar-me amb tu", "tu ets el passatge, / carrer de vent que no treu cap", "ara fes-me tu les passes / en allò que no sé dir", "tu, el miracle de les coses vistes". Si *Tendal* és una espiral de llengua sobre la llengua mateixa només ho és, em sembla, en la mesura que aquesta llengua només té sentit —i batega— si és compartida.

Poeta